СВОБОДА  SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XCIV. Ч. 48. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го БЕРЕЗНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 13, 1987 No. 48. VOL. XCIV.

Пам'ятайте про Україну!

Відбулося пленарне засідання філядельфійського Комітету для відзначення Тисячоліття

Філядельфія (В. Яців). — Тут в приміщеннях Українського Освітньо-Культурного Центру в неділю, 1-го березня ц.р., відбулося пленарне засідання філядельфійського Комітету, для відзначення Тисячоліття Хрищення України.

В присутності 52-ох членів комітету, голова проф. д-р Богдан Гнатюк відкрив засідання і відчитав порядок нарад, який прийнято одноголосно. Д-р Петро Клюк відчитав протокол з основуючих зборів комітету, які відбулися 7-го грудня минулого року. Голова поінформував присутніх про проароблену працю за цей період часу і сказав, що Президія Ділового комітету випрацювала програму святкувань, яка має бути виконана в 1987 і 1988 роках у Філядельфії. Д-р Б. Гнатюк відчитав також програму святкувань, в якій пропонується такі імпрези для відзначення цієї історичної дати в житті українського народу.

Святкування почнуться проклямацією губернатора Кейси і стейтової леґіслятури, проклямацією посадника Філядельфії і Міської ради. В жовтні цього року в стейтовому капітолі відбудеться концерт для відзначення цієї дати, як теж є передбачена промова визначного українського суспільно-громадського діяча під час сесії стейтової леґіслятури, в якій промовець поінформує стейтових конгресменів і сенаторів про цю історичну дату в житті українського народу. В Гаррисбурзі в приміщеннях капітолю буде відкрита виставка народного мистецтва, як теж у Філядельфії організуються виставки народного мистецтва ікон і іконостасу. В Балч інституті будуть відкриті дві виставки народного мистецтва, а в Українському Освітньо-Культурному Центрі є передбачені чотири виставки народного мистецтва. Д-р Олександер Черник інформує, що передбачується відкриття біля 20 виставок народного мистецтва, як теж ікон і іконостасу у Філядельфії і околичних містах.

Відзначення Тисячоліття Хрищення України почнеться в церквах відправами в День Матері 10-го травня цього року. В цьому місті Братньої Любови кожного року відбуваються екуменічні відправи в церкві свв. Петра і Павла. На думку деяких членів Ділового комітету, було б корисно, щоб такі відправи відбулися в катедральному храмі Непорочного Зачаття ПДМ, щоб і в цей спосіб відзначити Тисячоліття.

В програмі святкувань намічено відзначити цю подію концертом в Академії музики, в якому виконавцями будуть найкращі українські мистецькі одиниці. Цій історичній даті буде присвячений також Український фестиваль музики, співу й танцю „Гомін України", який відбудеться в 1987 і 1988 роках. Запляновано теж на 1988 рік фестиваль української народної музи-

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВІДОК ТВЕРДИТЬ, ЩО В ТРЕБЛІНЦІ БУЛО БАГАТО „ІВАНІВ"

А. РАЙХМАН ЖАЛУЄ, ЩО ПРИ ВТЕЧІ НЕ МІГ ВЗЯТИ ЗАКОПАНОГО ЗОЛОТА

Єрусалим, Ізраїль (АНЧЕЙН). — Ахієля Меїр Райхман, уцілілий свідок з Треблінки, сказав тут на процесі Івана Дем'янюка в середу, 11-го березня ц.р., що в тому таборі було „багато Іванів" і коли б працюючі в'язні жиди мали нагоду, то були б їх вбили.

Він також признався, що не вспів взяти зі собою закопаного в землі золота під час втечі 2-го серпня 1943 року, а вдалось йому переховати тільки 50 злотих.

Ці заяви зробив А. Райхман під час перепитування оборонцями, адвокатами Джаном Ґіллем, Йорамом Шефтелем і Марком О'Конором.

На запит, що сталося б коли б Райхмана зловили і повернули у Треблінку, він сказав, що був би вбив себе. Питання — чи не носились ви з думкою вбити Івана, Райхман — було „багато Іванів".

В цьому місці прокуратор Йона Бляттман опротестував запит, але суддя Дов Лєвін відкинув протест, стверджуючи, що він ясно розуміє лінію оборони. Суддя сам відтак запитав Райхмана: „Чи ви хотіли їх (Іванів) вбити?" Райхман: Так, вбили б, якби була нагода.

Що така нагода була під час повстання вдалось обороні встановити під час раніших опитів Райхмана щодо повстання.

А. Райхман розповів, що повстання почалось точно в год. 4:30, при чому він ствердив, що деякі з працюючих в'язнів мали ручні годинники і тому зуміли синхронізувати час спільної дії. Вони кричали „вахмани, революція в Берліні", сподіваючись, що німецькі вартові почнуть телефонувати, щоб перевірити це, а в'язні вміжчасі поперетинають дроти і втечуть. В'язні також кричали „спасайтеся" до своїх приятелів, які почали бігти до бараків, замість того, щоб перетинати плоти і втікати в ліс.

А. Райхман сказав, що не знає чи в'язні мали зброю, але мали ножі і кліщі, якими перетинали колючі дроти і втікали. Провідниками повстанців були два чеські жиди, Желов і Адольф, але Райхман не пам'ятає чи він їх бачив і знав. Вони плянували повстання, бо відчували, що праця в таборі закінчується і тоді прийде на них черга вмерти в газових камерах. Він бачив вогонь, але чи був це великий, чи малий вогонь — не пам'ятає. Опинився в лісі за плотом ще з десятком в'язнів, а переховувала його, якийсь час полька.

Адвокат Дж. Ґілл, який майже цілий день перепитував Райхмана, питав його про його спомини, які оформив письменник Нахум Бонза, в яких нема згадки про „Івана Ґрозного". Райхман сказав, що в мові ідіш нема слова „ґрозний", тому він вживав слово „сатана". Але в спогадах є тільки згадка що Іван був „великий, як кінь", а вчора Райхман твердив, що він мав обстрижене волосся, великі очі, клапаті вуха (тобто опис фота на виказці з Травників).

У цьому моменті А. Райхман розплакався і сказав, що він не думав, що йому будь-коли прийдеться давати такий детальний опис. „Не можна все пам'ятати", а звертаючись до суддів — „Що вони хочуть від мене?"

Суддя просив свідка успокоїтись, а тоді Й. Шефтель питав Райхмана, про його свідчення в Ню Йорку і в Клівленді в 1980 році, встановляючи, що з першої серії знімок він не впізнав І. Дем'янюка, а зробив це щойно з другої серії знімок. Райхман також сказав, що після проголошення вироку на процесі І. Дем'янюка в Клівленді він „зафундував вечерю для свідків і їхніх опікунів".

Раніше того дня Райхман описував табори в Треблінці. Робив це він на карті Вєрніка, що нею користується прокуратура, бо на цій мапі є виразні написи німецькою мовою, яку Райхман знає. Отже він прямо відчитував написи, але різниці поміж долішнім і горішнім таборами він не пам'ятає. Чи були інші капи, крім провідника його групи Ціммермана, жидівського лікаря з Польщі, — він не знає.

Райхман заперечив раніші твердження свідків, що Вєрнік був єдиним в'язнем, який курсував поміж горішнім і долішнім таборами. Райхман сказав, що це не дозволялось і подав приклад, коли прийшов новий ессес до табору і наказав одному жидові нести його валізку з долішнього до горішнього табору, то старший рангою німець викартав нового ессеса, а жида вбив.

До сутички із суддею дійшло в моменті, коли Дж. Ґілл спитав Райхмана, чи він може показати на карті, де в'язні вішали перепрану білизну і оляг і де була квартира жінок. Суддя Лєвін голосно накинувся на адвокатів-оборонців, що вони ставлять такі детальні питання, коли тут йде про знищення 850,000 жидів. Але після пояснень адвокатів суддя успокоївся і дозволив їм дальше опитування Райхмана, який сказав, що про ці речі нічого не знає.

Чи знав Райхман Шлямека, Шмідта, „Ґрішку" (одна із назв Ніколая) — не знав, натомість пригадує Курта Франца, Матіяса, Ґустава, Ляльку. Чи пригадує імена сторожів — ні. Чи сторожі виходили з табору на день, чи два — не знає, але попереднього дня розповідав, що бачив Івана на возі з харчами, які він віз до табору.

Під кінець сесії того дня прокуратура покликала до свідчень підставленого поліцією сторожа Арію Капляна, який почав розповідати про свої розмови з І. Дем'янюком в тюрмі.

ЗЕМЛЕТРУС В ЕКВАДОРІ СПРИЧИНИВ ВЕЛИКІ ШКОДИ

Куїто, Еквадор. — Представники Міжнародного Червоного Хреста, які беруть участь в рятунковій акції після землетрусу в Еквадорі поінформували кореспондентів, що наслідків цього природного нещастя покищо неможливо передбачити, але дотепер віднайдено понад 300 мертвих тіл і встановлено, що принаймні 4,000 осіб пропали без вістей. При тому землетрус знищив біля 20,000 мешканевих й інших будинків.

Мешканці північносхідньої частини Ляго Аґріо, розташованої приблизно 150 миль від Куїто розповіли, що деякі місцевості взагалі пропали, бо їх залила мішанина оливи з водою, яка небезпечним валом заливала широкі простори провінції.

Речники уряду, війська і рятункових команд меншбільш встановили, що від 75 до 100,000 осіб втратили дах над головою і вони потребують негайної допомоги за якою уряд Еквадору звернувся до усіх країн світу. Потрібо в першу чергу харчів, медикаментів, накривал, шатер, питної води та інших речей.

Західні дипломати, які з допомогою війська і Червоного Хреста мали нагоду відвідати пошкоджені землетрусом місцевості кажуть що число вбитих напевно досягне понад 1,000 осіб. Директор цивільної оборони генерал Антоніо Мораль заявив, що „ми мабуть і не зможемо встановити точного числа забитих і поранених, які вмиратимуть в джунглях залитих оливноводяною мішаниною.

Землетрус сильно вдарив також по загальній економічній системі Еквадору. Уряд покищо наказав припинити видобуток оливної ропи і застановляється тепер над здержанням усіх запотребувань закордонним державам, в сумі 8,2 більйона долярів. Оливна ропа давала принаймні 60 відсотків усіх приходів державі, а її видобуток можна буде відновити при кінці цього, або на початку наступного року.

Землетрус знищив устаткування, помешкання для робітників, рафінерії тощо. Президент світового банку Барбер Б. Канабль особисто прибуде до Еквадору ще в цьому тижні, щоб встановити шкоди і розпочати переговори про надзвичайну позичку для Еквадору у висоті 150 мільйонів долярів.

Тому, що землетрус знищив велику частину мешканевих будинків ген. Мораль звернувся з проханням до ЗСА і Канади про доставу більшої кількости будівельного матеріялу, військових великих шатер, випозичення рятункових гелікоптерів і транспортових літаків для перевозу товарів у загрожену зону.

У Вашінґтоні, речники Адміністрації президента Роналда Реґена заявили, що З'єднані Стейти Америки готові допомогти Еквадорові чим тільки зможуть. Почалась також збірка харчів й одягу серед населення, що її заініціював Червоний Хрест ЗСА.

Влаштовують інформаційні зустрічі про знеславлювання українців

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Американці в Обороні Людських Прав в Україні й Український Дослідчий Центр та Інформативна мережа АНЧЕЙН влаштовують зустрічі, темами яких будуть —оборона людських прав, суд над Іваном Дем'янюком в Ізраїлі, дії проти знеславлювання українців.

Зустрічі ці відбудуться у таких місцевостях: в Нюарку-Ірвінґтоні, в неділю, 15-го березня, в год. 4-ій по полудні в залі школи св. Івана Хрестителя, при Сенфорд авеню і Айві вул. в Нюарку, Н. Дж.; в Ню Йорку у неділю, 22-го березня, в 2-ій год. по полудні в залі УСК, 122 Друга авеню; в Дітройті, 28-го березня, в суботу. о 7-ій год. вечора в залі школи Непорочного Зачаття, Вестбрук вул. у Воррені, Миш.; у Баффало, Н. Й., в неділю, 5-го квітня о год. 4-ій по полудні в залі Українського Народного Дому при 205 Мілітарі Рд.

Фундація УВУ вшановує Тисячоріччя Хрищення України

Ню Йорк. — Для відзначення 1000-річчя Хрищення України Фундація Українського Вільного Університету (УВУ) запланувала провести ряд слідуючих активностей і видань:

* Влаштувати серію викладів українською і англійською мовами спільно з Стейтовим коледжом у Пассейку, Н. Дж. Виклади відбуватимуться у вечірніх годинах у весняному семестрі 1987 року. Ціль викладів поінформувати студентів про життя слов'янських народів, вплив прийняття християнства на український нарід, на розвиток його культури, церковну архітектуру, церковні організації тощо. Координатором курсу англійської частини є д-р Дмитро Боднарчук, а української д-р Василь Лучків. На закінчення викладів відбудеться симпозіюм на тему 1000-річчя Хрищення України.
* При співпраці Наталії Андрусів видати історичний стінний календар великого формату на 1988 рік з кольоровими ілюстраціями покійного мистця Петра Андрусева. Ця перша того роду цінна публікація появиться вже в травні ц.р.
* Започаткувати видавати серію поштових карток під загальною назвою „Українці в діяспорі". Карточки будуть зображати культурні надбання (церкви, народні доми, школи, музеї, пам'ятники, оселі в поодиноких країнах чи більших містах поселення. Рівнож видати серію карток з студійної програми „Стежками Батьків по Европі".
* Спільно з Педагогічно-методологічною комісією „Рідна Школа" в Баффало, для шкіл українознавства в видати відео-касетки про 1000-річчя Хрищення України.
* Видати збірник під заголовком „Українці в Другій світовій війні; документи і матеріяли".

У СВІТІ

ВАТИКАН ОФІЦІЙНО засудив усі штучні форми заплідження, заступництво матері за заплату і експерименти медичного світу в цій ділянці. Ватиканське становище було видане 40-сторінковим документом, підписаним Папою Іваном Павлом II, і подане до відома у вівторок, 10-го березня ц.р. В документі говориться виразно і недвозначно, що Церква не може визнати покликання до життя людини без полових зносин чоловіка і жінки, бо в такому випадку Церква порушувала б свої власні постанови, яких дотримувалися вірні на протязі тисячоліть. Становище Ватикану викликало деяку констернацію в науковому світі і мішану реакцію пересічних громадян.

ЗАКОРДОННІ КОРЕСПОНДЕНТИ інформують, що Етіопія, яка недавно переживала страшні посухи і масовий голод населення, до якого до певної міри причинилась політика прокомуністичного уряду, очікує в цьому році нормальних жнив і збору ярини та овочів. Погода в цьому році там вийнятково сприятлива, а часті перепади дощів сприяють розвиткові сільськогосподарських культур. Нормальною ситуацією в Етіопії називають тоді, коли ця країна не мусить імпортувати більше, як 15 відсотків харчових продуктів, щоб сяк-так прогодувати населеня південних частин, яке майже все голодує. Допомогова агенція Організації Об'єднаних Націй, не зважаючи на оптимістичні інформації, вирішила залишити в Етіопії деякі важливіші свої станиці, які займаються, спільно з урядом, координацією допомоги присланої із закордону.

ГОЛОВНЕ КОМАНДУВАННЯ збройних сил Гондурасу повідомило про зістрілення транспортового літака, який порушив гондураську територію. Поінформовані особи заявили, що літак, старого типу С-47, правдоподібно перевозив наркотики і летів з Нікараґуа. Летуни на літаку не реаґували на закилик приземлитися на одному з летовищ і тому гондураська артилерія відкрила вогонь по літакові. Пентаґон признався, що воєнні літаки ЗСА часто перелітають над територією Гондурасу, але не треба виключати, що контрабанда наркотиками використовувала старий транспортвий літак для своїх цілей.

ГРЕЦЬКИЙ УРЯД НЕ підпише договору про передачі „Голосу Америки" з грецької території до Совєтського Союзу, якщо Уряд ЗСА не змінить свого відношення до Греції. Прем'єр-міністер грецького уряду Андреас Папандреу вважає, що З'єднані Стейти Америки фаворизують Туреччину і це може збільшити труднощі у відносинах між Вашінґтоном і Атенами. Останній договір про передачі вигас ще в 1978 році, але радіостанція не переривала передач на підставі урядового домовлення з року на рік. „Голос Америки" передає свої передачі з Греції вже 25 років.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена, після консультації із своїми альянтами, є готова дати точні пропозиції і відповідь на заяву совєтського лідера Міхаїла Горбачова про відтягнення з Европи, Східньої, Центральної і Західньої, нуклеарні ракети середнього засягу, — заявили речники Державного департаменту. Голова американської делеґації на переговорах в Женеві, Макс Кемпелман, який відбув зустрічі з Президентом і його найближчими співробітниками, з кабінету і Крайової ради безпеки, отримав точні інструкції в цій справі. Покищо в Женеві панує оптимістичний настрій серед обидвох делеґацій.

ЧАРЛЗ ГАҐЛІ був обраний одним голосом більшости прем'єр-міністром ірляндського уряду на третю каденцію. Парляментаристи поділилися в голосуванні на 50 відсотків, але в останній хвилині один посол прилучився до прихильників обраного прем'єра і таким способом він „виграв" вибори у парляменті. Цим послом був спікер парляменту, який врятував номінацію Гаґлі на прем'єр-міністра.

Ватикан і Польща встановлять дипломатичні відносини

Варшава. — Голова Польської Католицької Церкви кардинал Юзеф Ґлемп повідомив репортерів, що Польща і Ватикан незабаром встановлять дипломатичні відносини. Він не уточнив, коли це може статися.

Пресова конференція Ю. Ґлемпа відбулася на летовищі після його повернення з поїздки у Ватикан, Західню Німеччину, Берег Слонової Кости і Бельгію.

Ґлемп повідомив також, що під час зустрічі з Папою Іваном Павлом II він ознайомив його з розкладом шестиденного перебування Папи в Польщі. Папа схвалив розклад. Він має намір прибути в Польщу 8-го червня і побувати у восьми містах. Зокрема Папа має намір відвідати Ґданськ, де в 1980 році зародилося вільне профспілкове об'єднання „Солідарність".

„Остаточний розклад (перебування Папи в Польщі) буде оголошений в кінці березня — на початку квітня", — сказав кардинал.

Папа Іван Павло II, який народився в Польщі, зробив поїздки по країні в 1979 і 1983 роках.

Між Ватиканом і Польщею існували дипломатичні відносини перед Другою світовою війною, під час якої Польща була захоплена гітлерівською Німеччиною і Совєтським Союзом. Після війни, коли в Польщі до влади прийшли комуністи, відносини з Ватиканом не були відновлені.

В АМЕРИЦІ

НА ЗУСТРІЧІ З ЛІДЕРАМИ республіканців у Конґресі президент Роналд Реґен дав їм зрозуміти, що він не погоджується зі своєю дочкою Морін, яка день перед тим сказала, що колишній дорадник Президента в справах крайової безпеки Джан Пойндекстер і колишній працівник Ради крайової безпеки полковник Олівер Норт повинні стати перед військовим судом. Морін Реґен, яка є співголовою Крайового комітету Республіканської партії, заявила: військовослужбовці, які брешуть своєму головнокомандуючому, винні в зраді і повинні за це відповідати перед військовим трибуналом. Хоч Морін не назвала прізвищ цих „військовослужбовців", але з контексту її виступу було цілком зрозуміло, що вона говорила про Пойндекстера і Норта. Однак Президент публічно дав зрозуміти, що не погоджується з дочкою щодо суду над своїми колишніми помічниками.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ в справах торгівлі схвалила законопроєкт про вибіркову перевірку на наркотики транспортових робітників. Якщо законопроєкт набуде сили закону, перевіряти будуть пільотів цивільного летунства, машиністів поїздів, шоферів автобусів і вантажних авт. Законопроєкт був схвалений 19 голосами при одному проти. Однак деякі члени комісії вважають, що коли законопроєкт буде внесений на обговорення повному складові Сенату, вони можуть внести деякі поправки. Не виключено, що профспілки, які об'єднують тих чи інших робітників транспорту, оголосять законопроєкт таким, що суперечить Конституції і почнуть боротьбу за те, щоб його не затверджувати.

В НЮ ЙОРКУ БУВ заарештований особистий шофер норвезького амбасадора в Організації Об'єднаних Націй, який торгував кокаїною прямо в дипломатичній лімузині. Разом з шофером, 35-річним філіппінцем Роляндо Вісерою, заарештовані ще двоє осіб, імен яких не подано. Шофера заарештували агенти в цивільному, коли він привіз їм в авті амбасади фунт кокаїни.

Союзянки влаштовують товариську зустріч-бенефіс на Український Музей

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Любов Коленська). — У вівторок, 10-го березня ц.р. сюди до Видавництва „Свобода" загостили союзянки із 86-го Відділу СУА, які повідомили, що в неділю, 5-го квітня ц.р., у Самервиллі, Н. Дж., у Голидей Інн вони влаштовують товариську зустріч-бенефіс — в допомозі Будівельному Фондові Українського Музею в Ню Йорку. Союзянки, що прийшли цього дня до „Свободи" — це членки комітету для влаштування цієї імпрези — Ольга Гнатейко, Оксана Стеранка, Леся Стебельська та Уляна Тимкевич. Це вже вдруге цей Відділ влаштовує цього роду імпрезу-бенефіс, щоб підтримати Український Музей: в-першій виступали Лариса Крупа — піяніст та Галина Стрілець — скрипаль. Уже від 1986 року 86-ий Відділ СУА став спонзором Музею і досі пожертвував на його потреби 5,000 дол.



Гості-союзянки під час відвідин редакції „Свобода" (зліва): Л. Стебельська, У. Тимкевич, О. Гнатейко, Л. Коленська (членка цього Відділу) та О. Стеранка.

О. Гнатейко, голова 86-го Відділу, зразу зазначила, що вибрали вони приміщення Голидей Інн тому, що власником його є Микола Бойчук, який щедро підтримує не лише стипендійну акцію СУА і акцію Суспільної Опіки, але й жертвує на інші різні цілі української спільноти.

Опісля голова Відділу поінформував про розваговий характер товариської зустрічі, а згодом про саму мистецьку програму, що проходитиме після коктейлу і обіду. На початку імпрези виступить популярний серед української публіки гуморист і сатирик із Чикаго Зиновій Маринець. Чотири роки тому він прибув із своєю дружиною Анною, співачкою, з України до Америки. З того часу вони часто виступають чи то в Америці чи Канаді. Коли знову повернемось до самого З. Маринця, то родом він із Львівщини, Сокаля, але останньо ще перед своїм виїздом поза океан, він проживав у Львові. Там він був учителем української мови, літератури і музики. Вірші почав писати ще з 12-ти років, і як сам він про це каже, — „і досі важко мені зупинитись..." З. Маринець довший час працював теж артистом, співаком і майстром слова. За ним — довгі роки сценічного стажу, бо приблизно 35 років. Відколи З. Маринець у ЗСА, то він і його дружина Анна —

(Закінчення на стор. 4-ій)

Д-Р Б. ЦИМБАЛІСТИЙ В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н. Й. — 89-ий Відділ Союзу Українок Америки ім. Лесі Українки влаштовує тут обід в неділю, 22-го березня ц.р., о год. 12-ій в залі церкви Пресвятої Трійці. Інформативну доповідь виголосить голова Українського Музею д-р Богдан Цимбалістий на тему: „Український Музей і його розвиток". Весь дохід призначений на будову музею.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Вашінґтон-Пекін-Токіо

Від жовтня минулого року американська преса та радіо і телевізія зосереджувались на так званій іранській афері, шукаючи у тій афері сенсації, без уваги на шкоду, яку приносить країні підривання поваги власного Президента країни та самої установи президентури. Щасливо, Роналд Реґен із групою розсудливих діячів з обох партій зуміли вже притишити дещо крик з приводу цього „іранського скандалу" і може дійсно та афера зникне з перших сторінок усіх газет. В останньому тижні почало висуватися на перше місце зацікавлення засобів масової інформації можливістю нової конференції на вершинах у зв'язку з новою, сприятливішою для Америки і країн НАТО пропозиції Міхаїла Ґорбачова щодо скасування на европейському континенті ракет на середню віддаль. І якось майже непомітно пройшла подорож державного секретаря Джорджа Шулца до Китаю.

Тим часом прислана із Шанхаю кореспонденція, що появилась у частині останнього недільного числа „НЙ Таймсу" „Огляд тижневих подій" уже своїм заголовком сенсаційна і своїм змістом куди важливіша, як закулісові махінації двох членів Ради Крайової Безпеки і гроші за продану Іранові зброю, які покищо невідомо, в якій кишені застрягли. Читаємо у тій статті п.з. „ЗСА і Китай об'єднані антипатією до Совєтського Союзу", що п'ятьденні відвідини Джорджа Шулца до Китаю в минулому тижні виявили такий близький зв'язок Америки з суходільним комуністичним Китаєм, як його ще ніколи раніше не було. Шулца вітали не як державного секретаря, себто одного члена американського Уряду, а як голову держави з найбільшими почестями. Шулца і його дружину возили до п'ятьох китайських міст, до фабрики літаків, збудованої американськими фахівцями, на могилу Конфуція, уладили для них спеціяльні видовища, виявляли подивуґідну гостинність — очевидно приймали їх найвищі китайські достойники на ділових нарадах і бенкетах. Стаття у „Ню Йорк Таймсі" прикрашена світлиною, як китайські діти вручають Джорджові Шулцові і його дружині Гелені китиці квітів.

Змісту ділових нарад у Пекіні, очевидно, не подано. Але сказано багатомовну фразу, що приязнь Америки і Китаю базується на боязні кожної з тих двох держав перед СССР, „на їхній антипатії супроти СССР". Ця остання візита Шулца в Китаї стала ще одним доказом, що засекречений прилет Ричарда Ніксона і Генрі Кіссінджера в лютому 1972 року на восьмиденні відвідини до Китаю ще за тамошнього правління Мао Дзедонґа і Джоу - Лай та кінцева спільна Шанхайська декляраця, що ті обидві держави змагатимуть до „нормалізації взаємин", — це не був дипломатичний епізод, ані тимчасовий експеримент. Для заспокоєння переляканої тими відвідинами Москви — Ніксон відвідав у поворотній дорозі Москву і згодом підписав з СССР першу американсько-совєтську угоду про обмеження зброї, так званий САЛТ І. Тепер Шулц не поїхав до Москви, тільки до Японії і в дорозі з Японії до Вашінґтону висловився позитивно про можливості нової конференції на вершинах президента Реґена і Ґорбачова в умовинах, які не виключають першого в історії договорення про редукцію та поступове скасування одного роду стратеґічної зброї.

Совєтські правителі правильно налякалися тієї подорожі Ніксона і заповіді про „нормалізацію" американсько-китайських відносин. Американська дипломатія довела теж до замирення між суходільним Китаєм та Японією. Проста логіка диктувала висновок, що це твориться військово-політичний бльок Америка, Китай, і Японія, щоби перестерегти СССР, що у випадку спровокування Москвою третьої світової війни, вона, Москва, буде примушена воювати на два фронти. Тому кремлівські володарі старалися злаґіднити совєтсько-китайські відносини. Ґорбачов на знак „доброї волі" відкликав з-над китайського кордону одну дивізію. Це неповажна маніфестація, бо залишились ще там п'ять совєтських змоторизованих дивізій, плюс бази далекосяглих ракет і летовища для бомбардувальників, що в стані перевозити атомові бомби.

Совєтський Союз не зверне Китаєві загарбаних за царату земель. І тому конфлікт Москви і Пекіну не має ідеологічного підложжя — різної інтерпретації навчань Маркса-Енґельса-Леніна, а спір за територію. Експансивна політика СССР загрожує однаково Америці, як і Китаєві. І тому їхній союз логічний і природний. І Японія мусить бути ворогом Совєтського Союзу, який з апробатою Ф. Д. Рузвельта загарбав два японські острови і перетворив їх у свої бази.

Андрій Качор

СВОБІДНА ЦЕРКВА У СВОБІДНІЙ ДЕРЖАВІ ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

У доповненні до статті „Державна і християнська соборність князя Володимира Великого" („Свобода", ч. 18-те з 29-го січня ц.р.) варто, а то й треба, коротко з'ясувати ще також проблему відношення держави до Церкви і Церкви до держави за володіння Володимира Великого, цього нашого першого великого державного мужа та імператора найбільшої держави на сході Европи, якою була тоді Русь-Україна.

Як знаємо, державна, національна та релігійна соборність — це національний ідеал кожного народу. Це також ідеал українського народу. І найважливіше, ми часом забуваємо, що він зродився 1000 років тому, в голові нашого великого князя Володимира Великого. Він, як імператор держави, яка діяла від Балтику до Чорного моря, включно з Кримом, від ріки Сяну й Висли до Підкавказзя і Поволжя, був свідомий своєї великої сили, своєї всемогучої державної волі, він не спокусився, як імператори Візантії в тому часі, чи пізніше князі і царі Московії підпорядкувати Церкву державі, своїм особистим і державним інтересам, а залишив її свобідною і незалежною.

Володимир Великий, як стверджують майже всі наші та чужі історики, прийнявши християнство, став глибоковіруючим християнином і з тої точки зору забажав упорядкувати відношення Церкви і духовенства до держави і держави до Церкви. Цю справу, мабуть, найкраще, насвітлює проф. Микола Чубатий у своїй „Історії християнства на Русі-Україні".

З цією метою, — як пише проф. М. Чубатий, — Володимир Великий основно запізнається, як проблема християнства наладнана в Болгарії, Візантії та в західньоевропейській державах, а також висилає своїх послів до Єрусалиму, Єгипту і Вавилонії, щоб вони там приглянулися ближче до цієї справи. І щойно збагнувши, як виглядають практично християнські суспільства в різних країнах тодішнього світу, вирішує, вже самостійно, відношення своєї Київської держави до Церкви і навпаки, спираючись на науці Євангелії і старих звичаїв та на духовості русько-українського народу. І це нам, українцям, треба знати і пам'ятати, що відношення Церкви до держави на Русі-Україні було зовсім свобідне і не мало нічого спільного з відношенням Церкви до держави в пізнішій московській державі, від початків її існування аж до наших часів.

Князь Володимир Великий прийняв засаду: „Свобідна Церква у свобідній Державі". І на цій засаді він встановляє певні правила для Церкви і держави на майбутнє, а саме: духовний стан і пов'язані з Церквою особи та установи, які працюють для Церкви, мають користуватися повною самоуправою, власним судом і власною господарською адміністрацією, тобто матеріяльним забезпеченням. А основою матеріяльного забезпечення духовного стану стає десятина, тобто світські люди, в тому і держава, мали віддавати на церкву десятину своїх прибутків від господарсько-торговельних оборотів.

Щоб цю засаду практично підтримати, Володимир Великий збудував першу і найбільшу муровану церкву в Києві, присвячену Пресвятій Богородиці, названу Десятинною церквою, бо на її утримання князь Володимир Великий віддав десяту частину своїх прибутків. У цій церкві були, відтак, поховані княгиня Ольга, княгиня Анна — дружина Володимира і сам Володимир Великий. Церкву цю, під час татарської навали в 1240 році, зруйновано. Її відновив Митрополит Петро Могила аж у 1635 році, яку одначе, як невигідну історичну пам'ятку, російсько-московська адміністрація у 1828-42 роках і цю невелику відновлену церкву розібрала і на її руїнах поставила нову церкву у візантійсько-московському стилі, що не мала нічого спільного з Десятинною церквою.

Цікаво, що „Церковний Устав Володимира" (так називалися вищезвані правила Володимира Великого) установляє, що церковним судам — митрополита і єпископів — підлягають монахи і монахині, священики і їхні жінки, диякони і їх жінки, службовики в крилосі катедральних храмів, проскурниця та решта церковної прислуги, як дяк і паламар. Церковним судам підлягали також беззахисні люди, якими опікувалася Церква та всі установи християнського милосердя з усім своїм персоналом, тобто монастирі, шпиталі, і заїздні доми для чужинців.

Крім того церковним судам підлягали всі християни, які провинилися проти релігії і християнської моралі. До такий справ належали розводи, порушення подружньої вірности, суперечки між подругами за майно, подружжя з близько спорідненими, ворожбитство і чари, спори між дітьми за спадщину і багато інших подібних справ, які були виписані в „Церковному Уставі".

Замітний теж факт, що церковним судам не підлягали поганські села, яких у тому часі було ще досить

(Закінчення на стор. 4)

З України про Україну

„МАРУСЯ ЧУРАЙ" НА СІЛЬСЬКІЙ СЦЕНІ

Дівчиною з леґенди називають народну поетесу XVII століття Марусю Чурай. Кому не відома історія її нещасливого кохання, оспівана в пісні „Ой, не ходи, Грицю." В історичному романі Ліни Костенко „Маруся Чурай", висунутому на здобуття Шевченківської нагороди, цей образ розкрито на тлі визвольної війни українського народу. Члени літературно-мистецького гуртка „Запашне Поділля" Уладівської восьмирічної школи Вінницької области інсценізували роман Ліни Костенко. На сільській сцені ожили постаті Марусі, Гриця, старої Чураїхи, Івана Іскри, Мартина Пушкаря, Леська Черкеса, Бобренчихи.

ПАМ'ЯТІ КЛЯСИКА

Літературний вечір, присвячений 175-річчю з дня народження українського письменника Євгена Гребінки, відбувся в актовій залі Київського педагогічного інституту. Слово про письменника виголосив доктор філологічних наук, професор П. Храпко. Студенти педагогічного інституту В. Пилипчук, С. Святина, С. Голошивець, Л. Коломієць прочитали байки та вірші Є. Гребінки. Про видання творів клясика української літератури в Болгарії та про святкування ювілейної дати на батьківщині письменника розповіли Д. Білоус і П. Шабатин.

НАЙМОЛОДШИЙ СТУДЕНТ

Сергій Гришин з Кривого Рогу став наймолодшим студентом Московського університету. Йому всього 12 років, але вступні іспити він склав на „відмінно". Перші слова він вимовив, коли йому було чотири місяці. Маючи один рік він уже вільно розмовляв, знав усю абетку, вмів рахувати до десяти.

ЗНАХІДКА АРХЕОЛОГІВ

Старовинний якір, що з трудом розмістився на покладі сучасного теплохода, підняли з глибин Дніпра біля острова Хортиця любителі підводної археології. „Зріст" знахідки — майже два з половиною метри. Солідний є й вік: як свідчить викарбувана дата, якір виготовлено у 1734 році. Це вже не перша знахідка членів клюбу, який діє при запорізькому обласному краєзнавчому музеї. Чимало старовинної зброї, предметів побуту, деталів кораблів підняли вони з дня ріки поблизу Хортиці. Розташований нижче Дніпровських порогів на давньому шляху „З варяг у греки", цей острів був портом запорозьких козаків, місцем відпочинку мандрівників і ремонту кораблів. На початку XVIII століття на Хортиці будували і ремонтували судна. Значна частина збудованих тут кораблів затонула під час льодоходу 1739 року. Тоді, очевидно, потрапив на дно і гігантський якір. Шість затоплених суден знайдено і нанесено на гідроархеологічну мапу Дніпра, яку складають члени клюбу. Вона допоможе спеціялістам у дослідженні схованих у ріці пам'яток історії і культури.

КОЛОМИЙСЬКОМУ МУЗЕЄВІ — 60 РОКІВ

Минає 60 років з часу заснування в Коломиї музею народного мистецтва Гуцульщини, створеного з ініціятиви В. Кобринського. Спочатку для музею була відведена одна маленька кімната в народному домі. Тут протягом кількох років Кобринський збирав експонати, опрацьовував їх, підготовляв для експозиції. Громадськість радо підтримала цей почин. З сіл Гуцульщини ентузіясти-збирачі приносили експонати. Сам В. Кобринський обходив пішки село за селом і збирав цінні експонати для музею. На цю працю пішло вісім років. І тільки 31-го грудня 1934 року музей був відкритий. На урочисте відкриття прийшли гуцули з найвіддаленіших сіл: з Яворова, Космача, Шешор та інших. Нині в музеї понад 18,000 експонатів. Це наслідок наполегливої праці людей, які збирають перлини народної творчости для майбутніх поколінь. Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини користується заслуженою популярністю. Щороку його відвідує понад 70,000 осіб з різних куточків країни, а також із-за кордону.

З ЦІЛЮЩИХ ДЖЕРЕЛ

Старовинне село Стеблів на Черкащині — по обидва береги Росі. Поміж двох потічків, що вливаються в неї — Боровицею і Хороброю, — гарний куточок, який звуть Заборовицею. Якось тут пробили свердловину в ґрунті. Потекла з неї вода незвичайного, солонуватого присмаку. Зацікавилися люди, відправили проби води на аналізу до фахівців. Невдовзі стало відомо, що відкрито джерело мінеральної води. Вона багата на сульфати, гідрокарбонати, кальцій, маґній, натрій і має лікувальні властивості. Назвали її „Рось" — за ім'ям річки.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Ф. Лукіянович

ТЕНДЕНЦІЙНІСТЬ ЗВІТУВАННЯ З ЄРУСАЛИМУ

Минуло вже більш року як Іван Дем'янюк не по своїй волі став в'язнем Ізраїля та сповнилися два тижні, як його посаджено на лаві обвинувачених.

Читаючи тенденційні звідомлення деяких кореспондентів у пресі ЗСА про хід цього процесу, пересічний читач подумає собі, або і скаже: „Ну і добре, що врешті передали цього душогуба Ізраїлеві. Там вони його засудять за доконані злочини і покарають".

Це тенденційне звітування зручно замасковане у доборі оскаржуючих, компромітуючих наголовків, в інтерв'ю із підібраними ізраїльтянами, які, наче на команду, висловлюють приховані погляди для тих репортерів. Це вже старий, і відомий та випробуваний трюк підшивання під вислови інших людей. А також, жадібні на сенсації, замість про суть розправи, деякі репортери висувають мелодраматичні а то й гістеричні справжні, чи симульовані моменти як викрики, вибухи плачу чи зімління для підкреслення драматизму, а все це із певною ціллю.

Але існує також інша категорія читачів, це люди вдумливі, що уважливо аналізують прочитане. Як правило, це люди з вищою освітою, що ближче ознайомлені із справою І. Дем'янюка, як також і процесом проти Францішка Валюса, в якому, з усіх 12 жидівських свідків, всі присягнули що Валюс був гестапівцем. На жаль, ці критичні читачі преси назагал пасивні та рідко коли виявляють свій протест.

Приклади

Читаючи у „Філядельфія Інквайрер" з 25-го лютого ц.р. репортаж Марка Дівазіна можна переконатись як з білого можна зробити чорне і навпаки. Отож почнемо від промовистого наголовку „Поновно переживають голокост". Спричинений ким? Ось він і сидить і тільки питання часу це доказати. Слідкують далі два ізраїльтяни, що дають належне інтерв'ю, а опісля два свідки. Один, Пінкас Епштайн, викрикає — „Там він і сидить", вказуючи пальцем, а другий, д-р Їцак Арад описує розположення та як діяв табор.

Ось заявляє П. Епштайн, що для більшої наруги над трупами виривали їм навіть і зуби. Епштайн чув що десь дзвонять, але не знає де. Як колишній в'язень концтабору Авшвіц, стверджує що трупам виломлювали містки із дорогими матеріялами із рота, а не зуби, а також відрізували пальці, щоб стягнути їм перстені. Але зубів не виривав ніхто, бо вони були непотрібні.

Відносно свідка д-ра Арада директора музею Яд Вашем, то він подав що у Треблінці згинуло 875,000 осіб, а денно зґладжувано 12,000 до 15,000 жертв. Але з олівцем в руці ці твердження д-ра Арада, шановного історика, чогось противорічать математиці, бо якщо помножимо 365 днів року на 12,000 щоденних жертв, то це дасть аж 4,380,000 отже майже чотири рази більше, натомість як поділимо 875,000 жертв на 365 днів в році, то це винесе тільки 2,383 жертви, отже вчетверо менше як шановний історик, директор музею подає.

Ці натягнені як гума цифри відносяться також до всіх жертв голокосту, бо жидів згинуло три і пів до чотири мільйони, а не шість, так як первісно закидали Дем'янюкові 400,000, а тепер — 875,000 жертв.

З-під ринви на дощ

Не виключено що після телефонічного протесту автора, головний редактор згаданої ґазети підібрав іншого кореспондента, але тут слід примітити приповідку „З-під ринви на дощ". Репортером є Хуана О. Тамайо.

Третій свідок — це Еліягу Розенберґ, також, колишній в'язень Треблінки. В репортажі з 26-го лютого, вгорі, — це велика фотознімка Е. Розенберґа з простягненими руками та головою між ними, що, мовляв, плаче.

А в дальшому його недвозначне пізнання що І. Дем'янюк - це той самий „Іван Ґрозний". Але як О'Коннор поспитав Розенберґа чи це його підпис, що стверджує смерть „Ґрозного" в двох документах, то свідок закричав, що його спогади закарбовані кров'ю, кинувся на стіл і вибухнув плачем, а його жінка на залі, мовляв, зімліла.

Тут, можна поставити питання чи вмліваючи, жінка Розенберґа не скрикнула „тримайте мене, бо вмліваю" та чи для більшого ефекту, її чоловік не викрикнув плачем? Бо справді, що це за видовище, цирк, театральний попис чи судова процедура?

Але читачу, несподіванка вас чекає — чи вгадаєте назву цієї вістки? Ні, це не „Свідок пробрехався та розплакався" ані щось такого подібного. Воно звучить: „Свідчення нацистського страхіття: Дем'янюка поновно зідентифікували"

(Закінчення на стор. 4)

Анна Власенко-Бойцун

КИЇВ У ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

І.

Краса золотоверхої столиці України віддзеркалена не лише у скечах і гравюрах Шевченка-мистця, але також в його поезії та прозових творах. Тарас Шевченко перебував у Києві тричі: в 1843, 1845 і в 1847 роках. Під час свого першого перебування в Україні літом 1843 року, після 14 років відсутности, контакт з батьківщиною неначе відсвіжив, оживив і поширив діяпазон молодого маляра і поета, що помітне в пейзажах і портретах у малярстві та політичних поемах Шевченка. Протягом шести місяців Шевченко намалював поверх двадцяти портретів, половина з них олійними фарбами, кілька акварельних, а решта — пером та олівцем, і „заробляє гроші аж дивно".

У тому ж часі плянує Шевченко видання альбому „Живописная Україна", про що з ентузіязмом пише два листи до Осипа Бодянського повернувши до Петербурга, щоб закінчити Академію:

До Осипа Бодянського

> 13 «мая» 1844 року, у суботу. ...Ще ось що: чи я Вам розказував, що я хочу рисувать нашу Україну? Колц не розказував, то слухайте. Я її нарисую в трьох книгах: в першій будуть види чи то по красі своїй, чи по-історії прик«ме»тні, в другій — теперішній людський бит, а в третій — історія. Три естампи уже готові: "Печерська Київська криниця", „Судня в се«лі» рада" і „Дари Богданові і Українському народові". У тім місяці пришлю в Москву з білєтами на подписку, — в год буде виходить 10-ть картин. На види і на людський бит текст буду сам писать або Куліша проситиму, а на історію потурбуйтесь, будьте ласкаві, Ви писать три листочки в год, тілько по-нашому, щоби тямили безглузді кацапи. Текст думаю випускать раз в год, а картини тричі. Послав би В«ам» „Кобзаря" свого і „Гайдамаків", та єйбогу, і в себе не ма... Не здивуйте, що я так мало пишу Ва... далебі ніко-...ли... (Твори, Вид-во М. Денисюка, том X, ст. 30).

Про історичні пояснення до альбому „Живописная Україна" просить Шевченка Осипа Бодянського:

До Осипа Бодянського. 29-го іюня 1844 г.

> Я рисую тепер Україну і для історії прошу Вашо«ї» помоги. Я, здається, тоді вам розказував, як я думаю, це зробить. Бачте, ось як: нарисую види, які єсть на Україні чи то історію, чи то красотою прик«ме»тні; вдруге, як теперішній народ живе; втретє, як він колись жив і що виробляв. Із теперішнього биту посилаю Вам одну картину для шта[лт]у, а іще три будуть готові у августі, а в год буде виходить 10-ть з текстом, а текст историческьций будете Ви компонувать, бо треба, бачте, по-нашому, або так, як єсть в літопися«х», вірно (Там же, ст. 31).

Весною 1845 року Тарас Шевченко, закінчивши вже Академію, приїхав на Україну як славний поет і відомий артист-маляр. „Живописная Україна" видана в 1844 році розійшлася і в Росії, і в Україні та принесла йому славу. Тепер їздив Шевченко по Україні як співробітник Археологічної Комісії, зрисовуючи пам'ятки старовини і збираючи археологічні матеріяли. Українські пани запрошували його радо, а він часто залишав господарям портрети їхньої родини, про що свідчить велике число його портретів того часу. У цей час Київ був його сталим осідком, з якого поет робив екскурсії по Київщині, Полтавщині, Чернигівщині й один раз їздив на Поділля і Волинь. Серія акварельних портретів знаходиться в Київському музеї; там же зберігаються рисунки виконані в 1845-46 роках.

В тому часі Шевченко малював види Києва, про які згадує у листі до Івана Фундуклея, київського губернатора (від 1839-1852), куди то привезли арештованого Шевченка 5-го квітня 1847 року і в якого залишився альбом із малюнками.

До Івана Фундуклея

> Кріпость Орська, 1847, липня 16.
> Уклінно прошу Вас наказати переслати мені поштою мої речі, що Ви їх у себе зоставили, до Оренбурзької губернії, до Кріпости Орської, на ім'я Тараса Григоровича Шевченка, або передайте [їх] моєму приятелеві, співробітникові Археографічної Комісії Олексію Сенчилові, щоб переслав мені. В портфелі між рисунками є оригінальний рисунок відомого французького маляра Ватто. Якби Ваше Превосходительство побажали його купити, я охоче відступив би його за ціну, яку призначите. Запропонував би Вам і види Києва, та вони не викінчені, а дотого ж вони мені тут, хоч і неясно, нагадуватимуть наш прекрасний Київ.
> (Том X, ст. 37)

Фундуклей, одначе, переслав альбом до Петербурґу і так малюнки „при справі" залишилися. Все таки деякі пейзажі Києва збереглися, а їх репродукції є в повних виданнях творів Тараса Шевченка, а кольорові в різних виданнях художніх альбомів. До найкращих належать: „У Києві" (Офорт, 1844), „Церква всіх святих у Києво-Печерській Лаврі (Сепія, 1846), „Аскольдова могила" (Акварели, 1846). Збереглися також раніші київські види із серії „Живописная Україна".

Хоч перебування Тараса Шевченка в Києві було коротке та перериване частими виїздами в пошукуванні і змальовуванні давніх історичних пам'яток, чар і краса Києва навіки залишилася в поетовій уяві, а для нащадків у його художній і літературній творчості.

Десять літ пізніше, перебуваючи в темній та брудній казармі, Шевченкові ввижаються прекрасні краєвиди золотоверхого Києва, він наче бачить їх знову та описує детально в повісті „Близнята" літом 1855 року в Новопетровському форті:

> Далеко, дуже далеко від мого любого, мого прекрасного, мого бідного рідного краю, я люблю іноді, дивлячись на широкий безлюдний степ, перенестися думкою на берег широкого Дніпра й сісти десь, хоч би наприклад у Трахтемирові, в тіні розлогої верби й дивитися на позолочену заходом сонця панораму. А на темному тлі тієї широкої панорами, як алмази, горять переяславські церкви Божі, а одна з них найясніше від усіх виблискує своєю золотою банею; то собор, збудований Мазепою. І багато-багато різних подій воскресає в пам'яті моїй, коли я уявляю собі цю чарівну панораму. Але частіше за все я лелію свою старечу уяву образами золотоголового, садами сповитого й тополями увінчаного Києва.

Закінчення буде.

ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ — ЗБІРКА УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО ФОНДУ 1987

Достойні Громадяни — Українці в ЗСА

Жорстокі переслідування і великі втрати, що їх зазнає наш нарід в Україні, включно із жахливими наслідками радіяції, після ядрової катастрофи в Чорнобилі, а тут неперебірчива кампанія ворожих нам сил, знеславлювання нашого імени, обвинувачування у мнимих воєнних злочинах, вимагають від нас консолідації усіх наших національних сил протидіяти проти тих наклепів.

В обличчі такої невідрадної ситуації УАКРада завжди обстоювала необхідність одної сильної центральної репрезентації українців в ЗСА і змагала до реалізації цього задуму. На жаль, не з вини УАКРади, ці намагання покищо безуспішні.

УАКРада розглянула можливості створення, на взір Канади, спеціяльного комітету, який мав би зайнятися збіркою матеріялів і заанґажуванням відповідних сил з метою опрацювати аналізу поселення українців в ЗСА та його опублікувати.

УАКРада співпрацювала в акції видання Департаментом Освіти Стейту Ню Йорк і Стейтового Університету 3-го тому про народовбивство-ґеноцид, у якому подано матеріяли про Великий голод в Україні, що має бути включений у навчальну програму в школах стейту Ню Йорк.

Екзекутива УАКР бере активну участь у Крайовому Комітеті 1000-ліття Хрещення України.

У зовнішньо-політичних справах Екзекутива продовжувала зв'язки із урядовими чинниками і не-державними (етнічними) організаціями і підтримувала ті акції державної політики, що були на користь поневолених большевиками народів, а передусім України.

Екзекутива інтервеніювала у справі консуляту в Києві і підтримувала акції Української Гельксінкської Групи, а представник УАКР бр участь у Конференції Співробітництва і Безпеки, що відбулася у Відні в листопаді 1986 р., входячи у склад делеґації СКВУ.

Щоб уможливити УАКРаді вив'язуватися надалі із тих завдань і їх здійснити, а також із фінансових зобов'язань супроти СКВУ, що виносять річно 37.500 дол., Екзекутива, дякуючи усім жертводавцям за підтримку в минулому, звертається з проханням до громадянства продовжувати встановлений три роки тому Український Громадський Фонд для покриття бюджету витрат, зв'язаних із її діяльністю.

Внески Фонду такі:

250.00 дол. від Крайових Організацій,
50.00 дол. від їх відділів,
25.00 дол. від осіб, що заробітково працюють,
15.00 дол. від пенсіонерів,
5.00 дол. від студентів.

Просимо в міру можливостей не обмежуватися до цих мінімальних сум. Чеки виставляти на: Ukrainian American Coordinating Council і висилати на адресу

UKRAINIAN AMERICAN COORDINATING COUNCIL
142 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Екзекутива УАКРади

Добрій пам'яті д-ра М. Чаповського

Надвечір 29-го січня 1987 року блискавкою рознеслася по всій Америці потрясаюча вістка про несподівану смерть сл. п. д-ра Мирослава Чаповського. Обірвалося життя відомого і авторитетного науковця, патріота-громадянина та чоловіка й батька.

М. Чаповський народився 23-го лютого 1922 року в селі Вацевичі на Дрогобиччині в Західній Україні у сім'ї Миколи й Анни. Батько був будівничий, будував школи у Галичині. Був свідомим українцем і в такому дусі виховував своїх дітей — Мирона, Євстахія, Михайлину та Софію. Після Другої світової війни батька заарештували і вивезли на Сибір, де він і загинув, а матір з дітьми вислали на заслання за Урал.

Гімназію закінчив Мирон в Дрогобичі, а у Львові в Політехнічному інституті студіював лісництво. Студії розпочаті у Львові, закінчив у Мюнхені ступенем „Volk Wirt" у 1949 році. До Америки приїхав у 1951 році і пішов на фізичну працю, щоб заробити гроші на хліб щоденний та на дальші студії. Уже в 1956 році М. Чаповський продовжував студії в державному університеті в стейті Мейн, де здобув диплом магістерських наук з ділянки лісництва у 1958 році, а завершив студії в Ратгерському університеті докторатом з ділянки ґрунтознавства у 1962 році. Одружився він у 1957 році з Альбіною Дерев'янко, яка була для нього великою опорою як у часі його студій, так і протягом їхнього майже 30-літнього супружнього життя.

Працював д-р М. Чаповський на державній праці в експериментальній новій ділянці — залісення мертвої землі гірського вугільного басейну Пенсильванії після того, як там кілька десятків років тому вибрали вугілля і залишили ті гори, ніби з порозрізуваними чорними животами, де жодна рослинність не росла.

Після 12-ти років наполегливої праці д-р М. Чаповський добився великих успіхів. Сьогодні, завдяки йому, ті гори покриті лісом. Пізніше д-р М. Чаповський продовжував свою наукову працю в Мейні. Він написав і видав 50 наукових праць. Як науковець, здобував визначне місце світового маштабу: його праці вивчають в університетах, його запрошували на наукові семінари, а ім'я його заслужено згадується в Енциклопедії Брітаніка.

Всюди, де жив і працював д-р М. Чаповський, він підкреслював свою національну приналежність, знайомив чужинців з Україною і здобував для неї приятелів. Вони його шанували і щиро любили, доказом чого є заснування стипендійного фонду його імени при Мейнському університеті, де навчався, а пізніше працював д-р Чаповський. Цінним є те, що в документі цього фонду зазначено, що першенство на стипендію має студент українського походження, який студіюватиме лісництво. Це зробили його колеґи американці без наших порад.

Протягом усього свого життя д-р М. Чаповський був активним в українському житті. Його діяльність була різноманітна. Належав він до багатьох організацій як наукових, так і політичних та громадських, а саме: НТШ, Товариства Українських Лісників, був головою Фундації ім. Ольжича, яка вже видала кілька книжок, був членом ЦУ ОДВУ, заступником голови Крайової Ради УАКРади, „Зарева", головою клюбу оселі ім. Ольжича, свого часу він був керівником тієї оселі, а минулого літа був вибраний на головного секретаря УБС, де, виконуючи свої обов'язки, і помер. Напротязі багатьох років він працював на різних становищах в УБСоюзі.

Зібрав велику бібліотеку, яку залишив якнайкраще упорядковану. Крім книжок, зібрав багато річників різних журналів та газет. Заінтересовані інституції можуть звернутися до А. Чаповської і вона радо передасть ці речі в добрі руки.

Д-р М. Чаповський пішов на емеритуру з державної праці, бо хотів ще попрацювати для української справи, але не судилося. Він залишив у глибокому смутку не лише свою родину, але й багато-багато друзів. Він був скромною особою і з кожним знаходив спільну мову. Був дуже товариський і завжди мав добрий гумор. Любив поезію, а особливо свого земляка Івана Франка, якого часто деклямував, добре знав і польську та німецьку поезію. А хто вмів краще „віншувати" з нагоди різних свят, як не д-р М. Чаповський? Своїми успіхами він не хвалився і навіть його приятлі довідалися про це щойно з некрологів. І тому вістка про його смерть так потрясла нами, що знали його і любили.

Похорон був величавий і багатолюдний, не зважаючи на те, що ховали його в понеділок.

Парастас відбувся 1-го лютого 1987 року у похоронному заведенні Кергем МекКюн у Мавтентап, Па. Відправляв о. прот. Н. Коваль в сослуженні о. Б. Левицького. Отець Коваль прощав покійного від церковної громади. Від УБС прощав його голова Іван Олексин та п. Зуляк від оселі ім. Ольжича.

У понеділок, 2-го лютого, дзвони св. Андрія в Савт Бавнд Бруку сумно сповістили, що привезли тіло покійного. Святу Літургію у церкві відправили о. прот. Н. Коваль та о. митр. прот. Є. Нарушевич. Обидва отці прощали в церкві сл. п. Мирослава Чаповського.

Над могилою прощав його голова ОДВУ проф. П. Стерчо, а потім майже 150 присутніх заспівали йому „Видиш, брате мій".

У залі під час тризни покійного прощали: І. Олексин — від Братського Союзу, Едвард Попіль — також від УБС, але англійською мовою, бо між присутніми були американці, д-р З. Городиський — від Проводу Українських Націоналістів, проф. І. Коровицький від НТШ, Б. Скорупська — від Українського Золотого Хреста, Р. Крупка — від УАКР, В. Процик, — від ІСНО, Мал МекНайт — від департаменту Лісництва Америки у Вашінгтоні, Дж. Бурке сусід і приятель, та С. Селешко — від оселі ім. Ольжича. Всі промовці поділилися з присутніми спогадами про покійного, підкреслили його заслуги для людства та для нашого народу, його товариську вдачу, оптимізм і гумор та склали співчуття дружині Альбіні та синам Юрієві та Андрієві.

Вкінці син Андрій сказав кілька слів про улюбленого батька та подякував усім, що прибули на його похорон.

Хай пам'ять про нього буде завжди з нами!

* * *

Було проголошено чотири листи: на Фундацію ім. Ольжича, оселю ім. Ольжича, визвольний Фонд та на Стипендійний Фонд ім. д-ра Мирослава Чаповського. Зібрано разом понад 5,000 долярів і пожертви надходять далі.

Б. Скорупська

Видання, гідне пам'яті О. Лятуринської

„Великодній передзвін". Писанки і поезії Оксани Лятуринської. Видання Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб, Відділ Торонто. Торонто, Канада, 1986. Стор. 83.

Хоч до цього видання увійшла тільки невеличка частина різноманітної творчости нашого мистця—скульптурки, малярки, керамістки, поетки та есеїстки, але задумано й виконано його з розумінням, дбайливістю, смаком і любов'ю. З великою приємністю перегортаємо сторінки цієї естетично-елеґантної книжки. На доброму крейдяному папері вийшли кольорові знімки писанок виразно й гарно. До кожної писанки відповідно підібрано тло, яке складається переважно з природних елементів, таких як листочки, травичка, барвінок та інше свіже чи сухе зілля. Тло завжди в гармонії з кольором та орнаментом писанки. Акомпаньяментом до кожної є весняно-великодній віршик, що ворожить пробудження природи з зимового сну, під впливом довгоочікуваного сонця, тепла, вітру, дощику, а у висліді—прихід нового життя

Поміж писанками й віршиками вплетено кілька інформативних статтей. Перша—пера самої Оксани Лятуринської з 1952 року під назвою „Писанка" та переклад її на англійську мову Ганни Мазуренко. Авторка виявляє своє захоплення красою писанки, яке передає читачеві. Символи на писанках вона називає „душею писанки", а пояснює їх походження з доісторичної доби—з мітології, повір'я, чаклування, заклинання, закликання, зашіптування та іншої прадавньої мудрости. З тих древніх часів авторка залюбки черпає надхнення для своєї творчої уяви й фантазії взагалі. Не даремно ж у такому стилі описав Оксану її товариш по перу Є. Маланюк віршем, який уважна редакційна колеґія вмістила на звороті суперобкладинки нашої книжки.

Оксана Соловій, так би мовити, „діяспорна землячка" поетки (обидві ж вони перебували у Міннеаполісі) у своєму „Спогаді про Оксану" дуже влучно підхопила риси вражливої та запальної вдачі поетки й більш, ніж скромне помешкання, де їй доводилося жити. Не менш влучно з'ясовує авторка особливості писанок: „Відносно нескладні, виконані досить грубими лініями мають своєрідний характер, що їх зразу вирізняєш з-поміж інших".

Спогад О. Соловій викликав в пам'яті нашій відвідини переїздом у 1956 році, через „місто Оксан" (там же ж мешкали тоді Оксана Вікул, Оксана Дучимінська та й сама авторка спогаду). У тісному й задушливому помешканні О. Лятуринської не вміщалися всі її таланти. —„Тепер я пишу писанки, а література чекає під ліжком",—заметушилася вона. Справді з-під ліжка виглядали купи паперів, книжок та машинка до писання... Дванадцять писанок було призначено різним віннінеґцям: п. Антонович—„скитик", Ярославовові—„курочка на рожевому", Лялі—„коник на зел. блакиті", п. Наталі—„агнець", п. Олі-„хатка на фіялковому", п. Шумовській—„хатка на сливовому і пава".

Всі ці пояснення писані Оксаною на тонких смужках паперу зберігаються в мене разом з її писанками.

В останній статті „Писанки Оксани Лятуринської" пера (ще одної Оксани) Бризгун-Соколик згадані подібні назви писанок. Сама стаття особливо цінна тим, що в ній наведено багато цитат із листів малярки та її власні пояснення особливостей її писанок.—„У писанкарстві я переслідую певне завдання: писанка, як кожне мистецтво має бути творча. Добра техніка—то ще не все і то не суть. Збитись на копіювання народного без глибшого знання його—замало. Мистецтво писанки не в перевантаженні орнаментом. Іноді назверх зовсім мало праці, а композиція досконала".

Справді вірші й писанки, зібрані у книжці „Великодній передзвін", на перший погляд здаються нескладними й простенькими, але скільки в них криється чару, творчої інвенції та справжньої поезії. Розуміється, це не народне мистецтво, але побудоване воно на глибокому розумінні й органічному зв'язку з ним. Це індивідуальна творчість талановитого мистця, що черпає з джерел народного духу.

Все таки треба було б при репродукціях писанок навести автентичні назви їх взорів, бож вони надзвичайно цікаві та багатозначні. В крайньому разі подати їх список на кінці книжки.

Ще коротке доповнення до біографії Оксани Лятуринської. Пропущено там дуже важливу позицію в її мистецькій освіті, а саме: Українську Студію Пластичного Мистецтва в Празі, яка властиво була приватною Академією Мистецтва з широкозакроєною програмою навчання та фаховими викладачами у всіх дисциплінах. Перед усім там плекалися українські мистецькі традиції. В різні періоди там студіювали такі відомі тепер майстри як Галина Мазепа, Микола Кричевський, Віктор Цимбал, Петро Холодний (мол.), Василь Хмелюк, Софія Зарицька, Іван Іванець, Василь Касіян (перед поверненням в Україну) та багато інших.

* * *

„Свій гіркий еміґрантський маршрут" О. Лятуринська не починає виїздом з Праги, а якраз приїздом до неї. Замешкала вона в інтернаті Української Гімназії—в холодних, примітивних, напівзруйнованих дерев'яних бараках, де й почалися серії хвороб, які переслідували її до кінця життя.

Наші завваги нітрохи не зменшують вартости „Великоднього передзвону", надзвичайно цінного видання. Шкода, що воно не появилося ще за життя Оксани Лятуринської, бо принесло б їй велику приємність і втіху.

М. Антонович—Рудницька

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО стейту Маріо Квомо в обличчі зростаючої опозиції в справі податків у цьому стейті, погодився із законодавчими лідерами, що обниження податку повинно наступити ще цього року. Ця його згода суперечить його попередньому становищу і настоюванні, що нюйоркський стейт не може собі ніяк дозволити на зменшення податків аж до 1988 року. Ще, однак, досі не узгіднено наскільки податок в цьому році буде обнижений. У плянах Сенату зменшити його до 300 мільйонів долярів в 1987 році, Асамблея рекомендує знижити податки до 250 мільйонів долярів. М. Квомо сказав, що зміну його поліси уможливив рапорт стейтового контролера Едварда В. Рігена, який вказав на це, що бюджет нюйоркського стейту з датою 1-го квітня цього року, матиме надвишку поміж 200, а 300 мільйонами.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ у Вашінгтоні зніс заборону для американських дипломатів зустрічатися з дипломатами і військовими представниками Північної Кореї, як вони припадково бувають в одному місці. Як відомо, ЗСА і Північна Корея не втримують дипломатичних зв'язків і приязні розмови могли б викликати враження, що ЗСА шукають шляхів для поліпшення відносин з корейськими комуністами. Газета „Ню Йорк Таймс" повідомила, що нове зарядження має на меті допомогти Південній Кореї приспішити зміну атмосфери з ворожої на приязну і в майбутньому відновити евентуально дипломатичні й торговельні зв'язки між двома Кореями.

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Зенка Єзерського,
бл. п. Костя Мельника і
бл. п. Зоні Татаринської

буде відправлена

ПАНАХИДА

в суботу, 14-го березня 1987 р., в год. 5-ій веч.
в церкві св. Покрови, Клівленд, Огайо

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою
зРіднею, Друзями, Земляками
і Українським Громадянством,
що дня 9-го березня 1987 р. в год. 11:45 веч.
в Ґросвенор Медичному центрі, Бетезда, Мд., після
довголітньої й важкої недуги, заосмотрений
Найсвятішими Тайнами, упокоївся в Бозі
наш Найдорожчий
БАТЬКО, ТЕСТЬ, ДІД І ПРАДІД

бл. п.

ДМИТРО ЦАРИК

син бл. п. Андрія і Евдокії з дому Лаврів, нар. 1-го листопада 1898 р. в селі Белеів, район Долина, Галичина.

Учасник Визвольних Змагань України, довголітній волосний секретар в селах Туря Велика і Тростяньць Долинського району, в часі відновлення Української Держави 30-го червня 1941 р. став працівником уряду скарбового в Долині. Тісний співробітникУПА в роках 1942/44.

ПАРАСТАС І ПАНАХИДА за спокій душі Покійного будуть відслужені в п'ятницю, 13-го березня 1987 р. в год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Ліллі і Цейлер при вул. Істерн і Вулф, Балтимор, Мд.

ПОХОРОН у суботу, 14-го березня ц. р. в год. 9:30 ранку в похоронному заведенні, а в год. 10-ій ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА в Помісній Українській Католицькій Церкві св. арх. Михаїла, опісля на місцевий парафіяльний цвинтар.

Горем опечалена родина:
син — АНДРІЙ з дружиною МАРІЄЮ і дітьми РОМАНОМ і АННОЮ з родинами
дочка — АНАСТАЗІЯ ОЛЕКСЮК з мужем ВАСИЛЕМ і дітьми АННОЮ, ПАРАСКЕВІЄЮ, БОГДАНОМ, МИХАЙЛОМ і МАРУСЕЮ з родинами
син — ТЕОДОР з дружиною ТЕРЕСОЮ і дітьми СОФІЙКОЮ, НЕСТОРОМ і НАТАЛІЄЮ
син — МИХАЙЛО з дружиною ВІРОЮ і дочкою ВІРЦЕЮ
дочка — ПАРАСКЕВІЯ МАКСИМЮК з мужем БОГДАНОМ і дітьми СОНЕЮ і НЕСТОРОМ
Покійний залишив 13 внуків і 17 правнуків та ближчу і дальшу Родину в ЗСА, Канаді та в Україні

Замість квітів на свіжу могилу Родина просить складати свої пожертви на Патріярший Фонд і на будову церкви св. арх. Михаїла.

Перша імпреза у відновленій залі

У Філядельфії перед десятьма роками було ще декілька будинків, власниками яких були наші установи, а в них — залі для імпрез. Ті доми поневолі продано — одні тому, що управі міста потрібно було площі, на якій вони стояли, інші тому, що в тих дільницях ставало небезпечно жити.

У тому часі всі наші імпрези відбувалися або в парафіяльних, або в чужих залях. Алеж бо не всі наші парафіяльні залі мають, так сказати б, добре положення, наприклад, одна наша парафія має доволі гарну землю, але дільниця настільки погана, небезпечна, що кілька років тому в недалекій віддалі від церкви вбито ляка, а пароха недавно також поблизу церкви потурбовано.

Від довшого часу дошкульно відчувалося брак своєї залі. З положення допоміг вийти гурт українських патріотів з молодшого покоління, тих, що приїхали до ЗСА із своїми батьками малими дітьми або в юнацькому віці.

Підшукавши відповідний дім в одній із найкращих дільниць міста, оформились як установа, купили його. Тепер читач знає, що мова тут про Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії в проводі з д-ром Олександром Черником від самих його початків.

УОК Центр став таким українським осередком, члени й Управа якого різних віровизнань і різних політичних поглядів. Мабуть, цей соборницький елемент є тією притягальною силою, що з кожним днем членство збільшується, тим більше, що в Центрі царить згода, яка всіх дружньо об'єднує, заохочує до праці і жертвенности. Всі члени разом із дирекцією і головою УОК Центру свідомі своєї далелойдучої цілі, на що, зрештою, вказує сама назва Центру. Сплата боргу за будинок і щедрі пожертви на його розбудову підтверджують оцю їхню свідомість.

У Центрі під сьогоднішню пору знаходяться сливе всі наші товариства, організації та установи, не згадуючи двох українознавчих шкіл і двох студій.

Є ще товариства, що пізно зголосилися, щоб дістати приміщення в Центрі. Може й це якоюсь мірою прискорило його розбудову. На перший плян поставлено т. зв. велику залю. Вирішено обладнати її так, щоб вона створювала атмосферу театральної залі.

Саме в цій залі, яка вже в другому тижні березня буде передана для вжитку, відбудеться перша імпреза. Цією імпрезою буде весела пополуднівка п. н. „Вітаємо весну" у виконанні Театральної Студії Молоді під мистецьким керівництвом Володимира Шашаровського. Тому, що сумних подій так багато і що вони на нас зле впливають, вибрано легкий жанр.

Не від речі при цій нагоді принаймні коротенько пригадати, що собою уявляє гумор, при чому не треба забувати, що сміх, веселий настрій є найкращою терапією і найкращим методом реґенерації, відмолодження.

Гумор, відомо, як одна з постатей комізму схоплює явища з боку тих властивостей, що спонукують до веселости, сміху, потрактованих, одначе, з поблажливістю. До цієї категорії належить сатира, хоча вона не дуже то поблажлива, навпаки вона п'ятнує, висміває людські хиби. Крім інших нею залюбки послуговувався ще Горацій, а згодом Еразм з Ротердаму. Інструментом сатири є карикатура. Тут ще згадаємо ґротеск, батьком якого є Арістофан; ґротеск використовували Шекспір, Гюго, Гоголь й інші. На черзі є пародія, що нею часто послуговувалися Сервантес і Вольтер. До того ще доходять іронія, кпини та популярний, широко розповсюджений різного типу дотеп. Найбільший успіх має політичний дотеп.

Думаю, що із згаданих категорій Шашаровський, як режисер у названій пополуднівці, примінив більшу їх частину в коротких комічних сценах, монологах і діялогах, до речі, він майстер легкого жанру. Сам же виконає дотепний вступ і заповідатиме програму. У програмі виступлять: Оксана Миколайська, Марта Михайлюк, Марта Ощипко, Оксана Михайлюк-Строцька, Тамара Комаровська, Марко Клос, Михайло Кострицький, Роман Дубенко, Тарас Юрчак.

Після спектаклю відбудеться перекуска, кажуть, якась особлива, бо цим разом усі лакомини, паштетний та овочевий фарш, кроасан й інші смаковиті „яствія" будуть приготовані згідно французької кухні.

Ця мистецько-розвагова пополуднівка з вишуканим підвечірком відбудеться в неділю, 29-го березня ц. р., в 4-ій год. по полудні.

Пресовий референт

Союзянки...

(Закінчення зі стор. 1)

відомі із своїх численних виступів у ЗСА і Канаді із репертураром пісень і гумору-сатири, що віддзеркалює сучасні обставини в Україні та Америці.

О. Гнатейко теж розказала про ще одного із дуже сьогодні тут популярних співаків — Олексія Голуба-Алекса, що збагачує не одні імпрези своїми виступами то на відпочинковій оселі Українського Народного Союзу — Союзівці, то на оселі Українського Братського Союзу — „Верховині". Коли сказати про його минуле, — продовжувала говорити О.Гнатейко, — то він волиняк, уродженець Рівного. В Україні студіював наш артист спів і дириґентуру. Професійну свою кар'єру О. Голуб розпочав у 1971 році, включившись у Тріо Мареничів, як теж роз'їжджав із іншими групами по більших містах і ресортах України. Із 1982 роком Алекс виемігрував до Америки. Із того часу він виступає на різних концертах і нічних клюбах у ЗСА і Канаді. Його різноманітний пісенний репертуар виконаний дев'ятьма мовами. Перший альбом платівок Алекса п.н. „В пам'ять Івасюкові" випущено 1985 року, а ось недавно вийшов його другий альбом платівок п.н. „Земле, моя, мій краю рідний". Можна теж побачити виступи Алекса на концертових естрадах, зфільмовані на „відео". Треба сказати, — підкреслила О. Гнатейко, що згадані наші артисти виступлять вперше на нюджерзькому терені, тим більше напевно буде цікаво нашій публіці познайомитись із їхнім мистецьким виступом".

Гості-союзянки у розмові з редакторами ще додали кілька подробиць про сам Український Музей, якому вже сповнилось понад десять років успішної праці. Зберігає цей Музей не лише спадщину українсько-американської спільноти в ЗСА виключно для неї самої, але там, крім українців приходять відвідувачі інших національностей, які з подивом висловлюються про високу його культуру і багатство колекцій на сторінках преси, наприклад, у такому престижевому американському щоденнику, як „Ню Йорк Таймс". Український Музей сьогодні на листі як один із найбільш цікавих малих музеїв у Ню Йорку. У ньому знаходяться збірки з народного мистецтва, малярства, документи, фотографії та архівальні матеріяли. І саме для цього потрібно догідного під кожним оглядом приміщення.

Можна сказати, що з влаштуванням товариської зустрічі-бенефісу заповідається гарне і приємне та атрактивне пополудне, про це вже говорять лиш самі прізвища виконавців, що досі завжди своїми виступами здобували велике признання серед публіки. А коли ще й взяти до уваги, що успіх побудівлі для такої вартісної установи як Український Музей залежатиме від кожного з нас, то немає сумніву, що в цей уже недалекий квітневий день публіка щедро виповнить залю, щоб допомогти підтримати це шляхетне діло.

Квитки вступу, де вже враховано коктейл і полуденок, — 40 долярів від особи; студенти — 25 долярів. Резервування місць як теж замовлення столів на 8, 10 і 12 осіб треба поладнати не пізніше як 27-го березня, телефонуючи на: (201) 472-2289; (201) 373-8695; або на (201) 372-1759.

Відбулося...

(Закінчення зі стор. 1)

ки і танку перед „Музеєм мистецтв". Д-р О. Черник інформує, що є можливість тут на терені Філядельфії зорганізувати Українську Спортову Олімпіяду, щоб в цей спосіб українська молодь мала можливість відзначити цю історичну дату. Д-р Черник уважає, що такий проєкт вповні можна зреалізувати при активній участі спортових товариств Заплановано також похід вулицями міста.

Д-р Леонід Рудницький інформує, що відбудуться наукові конференції в Ля-Саль університеті, як теж є запланована конференція НТШ у Філядельфії. Темою цих наукових конференцій буде історичне і теологічне значення Тисячоліття Хрищення України. Діловий комітет робить старання, щоб в парафіяльних і публічних школах у Філядельфії були включені в програму навчання матеріяли, які відносяться до історичних фактів хрищення України, і до українського голокосту. Д-р Л. Рудницький поінформував, що є заплановано ряд доповідей на тему хрищення України, які відбудуться цього року у Філядельфії. В пляні комітету є зорганізувати також політичну конференцію, метою якої буде звернути увагу американській спільноті на святкування Тисячоліття Хрищення України, як теж на переслідування українських Церков в Україні. В цій конференції візьмуть участь визначні політичні діячі, приятелі українців.

На тому засіданні обговорено справу фінансування вищеподаних проєктів і рішено звернутися до української громади і околиці, щоб вона допомогла своїми датками здійснити ці пляни.

Цю обширну програму святкувань Тисячоліття Хрищення України прийнято з деякими поясненнями до поодиноких точок програми, які подали д-р О. Черник, д-р Леонід Рудницький і Орися Гевка. Члени Ділового комітету, представники організацій і установ уважають, що ця запроєктована програма для відзначення Тисячоліття Хрищення України буде вповні здійснена.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСО „ТРИЗУБ"—ПЕРШУН ТУРНІРУ КОПАНОГО М'ЯЧА

У неділю, 22-го лютого ц. р., закінчився турнір копаного м'яча в закритій залі Вудгейвен Спортс Центрі у Філядельфії, в якому звання першуна здобула І-ша дружина УСО „Тризуб". Змагання турніру проходили круговою системою, в яких наша дружина виграла п'ять, одні закінчила ремісом і одні програла, здобувши, таким чином, 11:3 точок і імпозантне відношення ґолів 32:14.

У фінальних розгривках „плей оф", до яких закваліфікувалося чотири клюби, „Тризуб" елімінував клюб „Америка" 4:0, потім у півфіналі „Данубію" 5:4 і остаточно у фіналі „Гунґарію" погромним вислідом 8:0.

Вершок показника табелі ігор І-ої Дивізії „Юнайтед Сакер Ліґ оф Пенсильванія" турніру в закритій залі—1987 р.: УСО „Тризуб"—11:3 точок, 32:14 ґолів; Фінікс С. К.—11:3, 30:23; Америка С. К.—10:4, 21:16; Данубія—9:5, 23:21.

Дальші місця зайняли: „Інтер", „Гунґарія", Данубія II, В. Е. С. К., Гелленік і „Баєрн". Склад І-ої дружини „Тризуба": Гоя, Прончак, Зілько Т., Козак, Чін, Ізабелла, Гарматій, Зілько А., Сесак, Фрият, Гавзнер, Насер, Санторе. Провідник М. Юрчак, тренер Ю. Літинський. В ІІ-ій Дивізії цього турніру виступала дружина „Український Лев", яка виграла три змагання і по два ремісувала та зазнала поразок, здобула 8:6 точок і 16:13 відношення ґолів, у висліді чого в показнику табелі ігор зайняла п'яте місце.

Яр-Ко.

М. КАЦ ЗГАДАВ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ПОХОДЖЕННЯ ВОЛТЕРА ПОДДУБНОГО

Відомий спортровий колюмніст газети „Дейлі Нюз" Майкл Кац, який в минулому році єдиний з американських спортових журналістів згадав про українську національність славного легкоатлета Сергія Бубки, назвавши його „українським суперменом", в одній із своїх статтей в минулому тижні під наголовком „Поддубний спел стар" зазначив, що цей чоловий гокеїст Ню Йорк „Ренджерс" є частинно українського походження.

Ю. КОБЗЯР УЧАСНИК ЛЕЩАТАРСЬКИХ „СРІБНОЇ СЕРІЇ"

„Рекрієшин Скі Рейсінґ Ґайд" 1987 помістив нотатку про участь Юрія Кобзаря в лещатарських першенствах „Срібної серії", що проходили в Гантері, Ню Йорк.

В нотатці згадується, що Ю. Кобзяр, уродженець Гантеру, тепер мешкає у Квінсі, зацікавився цими змаганнями в минулому році, коли при допомозі свого брата взяв в них участь. Завдяки нагородам, що їх вручають переможцям цих серій та значній допомозі брата на тренінґах, Юрій Кобзяр взяв участь в цих лещатарських перегонах теж і в цьому році. „Якщо все пройде благополучно, то для нас не буде несподіванкою побачити Юрія Кобзаря у фінальних серій",—закінчив свою замітку згаданий „Рейсінґ Ґайд".

Юрій Кобзяр, його брати Петро і Андрій разом з покійним Володимиром Кобзярем, їх батьком, були довголітніми членами УСВТ „Чорноморська Січ".

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Великі перемоги плаваків України на чемпіонаті СССР

На початку місяця лютого ц. р. в Москві відбулися плавацькі змагання за чемпіонат СССР, в якому українські плаваки добилися вагомих успіхів. Перша збірна України здобула разом 1,666 точок і цим самим перше місце. Дальші місця зайняли: Росія 1627, Ленінград 1275.5 і збірна України-2—493 точки.

В жіночій групі 50 м. вільним стилем перше місце здобула румунка Добреску-26.38, друге місце—українка І. Гапон з Харкова 26.65. 800 м. першою вийшла теж румунка Пеленчар—8.48.21, українка Н. Кравченко, зайняла сьоме місце—9.09.73.

В штафеті 4 х 50 м. українки (Гапон, І. Жукова, Копчик і Глущенко) вийшли першими—1.46.67. 100 м. першункою вийшла Е. Ормош (Мадярщина)—1.14.45, українка О. Осадчук зайняла четверте місце—1.04,30. На 200-метрівці Осадчук здобула перше місце—2.17,55. На 200-метрівці змінним стилем першункою вийшла росіянка з Ленінграду Дендеберова—2.17,10, другою—українка Копчик з Дніпропетровська—2.19,16.

В штафеті 4 х 100 перемогли українки (Шибаєва, Н. Мірошник, Осадчук, Копчик)—4.18,67. В групі чоловіків 50 м. вільним стилем першим вийшов українець В. Ткаченко з Києва—23.39 Є. Котряга з Київської округи зайняв четверте місце—23.57. В штафеті 4 х 50 м. перше місце здобули росіяни—1.33,19, українці (В. Ковальський, О. Бориславський, Ткаченко і Котряга) зайняли друге місце—1.33,96. 200 м. метеликом першим вийшов українець В. Ярощук—1.58,75 (рекорд СССР), В. Власенко з Симферополя зайняв шосте місце. 100 м. горілиць українець О. Гавриленко з Києва зайняв перше місце—57,38. 200 м. змінним стилем першуном вийшов В. Ярощук—2.02,62, Бориславський зайняв друге місце—2.11,28. В штафеті 4 х 100 м. змінним стилем росіяни вийшли першими—3.47,00, українці закінчили другими (Гавриленко, Лозик, Ковальський, Ткаченко)—3.49,19.

До перемоги збірної України в основному причинилися: Едвард Петрів з Запоріжжя, що вийшов першуном в маратонському запливу 1500 м. вільним стилем—15.24,80, і Вадим Ярощук, якому вручили третю золоту медалю за здобуті додаткові 24 точки за звання майстра спорту. 20-річного Ярощука включили вже до збірної СССР, в якій він буде виступати в міжнародних і Олімпійських змаганнях.

(от)

Осередок шукає спонзорів на сплачення мортґеджу

Кредитова спілка „Карпатія", найбільша українська кооператива на заході Канади, кинула виклик Осередкові Української Культури й Освіти у Вінніпеґу, подарувавши 25,000 дол. на сплачення 50,000 дол. боргу на будинку. Пожертва „Карпатії" зумовлена вимогою, що осередок знайде спонзорів та людей доброї волі, які пожертвували б других 25,000 дол. на цю ціль. Досі члени Осередку відгукнулися щедрими датками в сумі 15,000 дол. Закликаємо наших друзів та добродіїв допомогти Осередкові в цій акції. Залишилося зібрати тільки 10,000 дол.

Кредитова спілка „Карпатія" постійно підтримує діяльність Осередку щорічними субсидіями. Ця остання дотація особливо важлива для Осередку не тільки своєю щедрістю, але також тим, що ліквідація мортґеджу полегшить фінансові зобов'язання Осередку. Це дасть нагоду зосередити більше уваги на розвиток програм виставок у музеї і ґалерії та вкласти більше грошей у збагачення та впорядкування фондів бібліотеки, архіву, музею і картинної ґалерії.

Допоможіть українській культурній установі служити громаді у власному сплаченому домі.

Пожертви можна слати на адресу: Ukrainian Cultural and Educational Centre Mortgage Liquidation Fund, 184 Alexander Ave. East, Winnipeg, Man. R3B OL6

Усім жертводавцям осередок виставить посвідку до податку.

Тенденційність...

(Закінчення зі ст. 2)

Заанґажувався уряд

Тепер вже стало відомо, що замість передати справу І. Дем'янюка міністерству справедливости та вмити собі руки після вагань ізраїльський уряд рішив зробити із цього процесу показове видовище щоб відсвіжити, а то й зродити у молоді почуття національної свідомости голокосту.

Для осягнення цієї цілі уряд призначив невідому суму грошей та запряг до співпраці різні міністерства та аґенції. Запримічено, що ізраїльська молодь мало цікавиться процесом, а тому Шімон Шішані, чільний працівник міністерства освіти, нашвидкоруч видав брошуру для учителів, а для учнів складено календарець відвідин процесу. Його перебіг обширно передають у телебаченні, радіоавдиціях та широко коментують в пресі.

У 1961 році ізраїльтяни поставили під суд А. Айхмана, як символ вищости німецького расизму і жорстокости нацизму та повісили його. У причетності Айхмана в страченні жидів ніхто не сумнівався.

Але інакше мається справа з І. Дем'янюком 26 літ пізніше, коли ізраїльський уряд зажадав видачі та глибоко заанґажувався, щоб доказати йому вину як виразникові коляборантства та експонентові східньоевропейського юдофобства.

Свобідна...

(Закінчення зі стор. 2)

багато. Це свідчить про велику релігійну толеранцію, якої не було ані в Східній, ані в Західній Церкві. Зокреба треба відмітити, що московська Церква ніколи не толерувала інших християнських Церков і не толерує їх і тепер, хоч сама є дуже залежна і контрольована державою.

Проблемі „Церква і держава" в Україні та в інших народів повинні присвятити більше уваги наші правники та фахівці церковного права і в популярній формі насвітлити, які були різниці між християнською Україною і іншими християнськими державами колись давно і пізніше до наших часів. Зокрема дуже на часі насвітлити чим різниться українська Церква в своїй основі від московської, чи пізніше російської Церкви, від зарання свого існування. Це одна із цікавих тем напередодні наших святкувань 1000-річчя християнства в Україні, яка, на жаль, мало насвітлена і подана до відома нашому громадянству у вільному світі. Коротко кажучи: наше християнство треба більше спопуляризувати, зробити його більш атрактивним, бож це 1000-річчя його існування!

НЕ ТІ РОКИ...

У передовій п. н. „Українське вірую Шевченка" („Свобода" ч. 44 за суботу, 7-го березня ц.р.) слід читати: „...він помер 10-го березня 1861 року, проживши всього 47 років...", а в останньому параграфі: „Але скористаймо з березневих роковин і низько поклонімся найбільшому генієві, що його видала українська нація". Знову ж у статті Мирослава Борисюка п.н. „Живописна Україна' Тараса Шевченка" („Свобода" ч. 45, 10-го березня) має бути: „Під час подорожі по Україні у 1843 році Шевченко вперше побачив очима художника природу України...". Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 12-го КВІТНЯ 1987 р.

Баффало, Н. Й. Річні збори 360 Відд., о год. 11:30 ранку в приміщенні школи св. о. Миколая, при 955 Fillmore Ave. Буде присутній голова округи, РОМАН КОНОТОПСЬКИЙ. — Управа Відділу.

СУБОТА, 14-го БЕРЕЗНЯ 1987 р.

Джезі Ситі, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва „Поступовий Клюб" — 70 Відд. о год. 4-ій по пол. в УНДомі в Джерзі Ситі, Н. Дж. На порядку: звіти Управи і К. Комісії, вибір нової Управи і К. К., плян праці на 1987 р. В разі неприсутности відповідної кількости членів, збори відбудуться на годину пізніше. Проситься членів вирівняти вкладки. — С. Білик, гол., М. Шеремета, секр.